

RÕIVASTE JA TEKSTIILTOODETE SISETURG NING INTELLEKTUAALSE OMANDI KAITSE

Eesti Rõiva- ja Tekstililiit
Estonian Clothing and Textile Association
September 2004

This document has been produced with the financial support of the European Community's programme. The views expressed herein are those of ECTA and can therefore in no way be taken to reflect the official opinion of the European Commission.

© Eesti Rõiva- ja Tekstiiliit

Tartu mnt 63, 10115 Tallinn

Tel 611 5567

Faks 611 5568

E-post: info@textile.ee

<http://www.textile.ee>

RÕIVASTE JA TEKSTIILTOODETE SISETURG NING INTELLEKTUAALSE OMANDI KAITSE

1. Üldist

Autoriõigus (*en: copyright*) on kirjandus-, kunsti- ja teadusteoste autorite spetsiifiline õigus oma loometöö tulemustele.

EL siseturg (*en: internal market of the EU*) on ühtne turg, mida iseloomustab kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine liikmesriikide vahel.

Intellektuaalomand (*en: intellectual property*) – autoriõigusega kaitstud leiutised, tööstusdisainilahendused, kirjandus-, kunsti- ja teadusteosed jms ning kaubamärgid ja patendid.

Kasulik mudel (*en: utility model*) on uudne leiutis, millel on leiutustase ja mis on tööstuslikult kasutatav.

Kaubamärk (*en: trade mark*) on tähis, mida füüsiline või juriidiline isik kasutab või kavatses kasutada äritegevuses oma kauba või teenuse eristamiseks teise isiku samaliigilisest kaubast ja teenusest.

Paralleelimpordi (*en: parallel imports*) puhul ostab kolmas isik originaalkaubad, mida kaubamärgiomanik turustab korruga mitmes riigis, ühest riigist, kus kauba hind on odavam, ja impordib need teise riiki, kus neid hakatakse müüma paralleelselt ja konkureerivatena.

Patent (*en: patent*) - dokument leiutise kohta, millele valitsus annab monopoolse õiguse seda toota, kasutada, müüa või saada kasumit teatud aastate jooksul.

Patendiamet (*en: Patent Office*) on Ühenduse kaubamärgi määruse tähenduses tööstusomandi keskametiks.

Registreeritud kaubamärk (*en: registered trade mark*) on kaubamärk, mille kohta on tehtud registreering registris. Ühenduse kaubamärgi registreerimise all mõistetakse kaubamärgi registreerimist Siseturu Ühtlustamise Ametis Ühenduse kaubamärgi määruse alusel.

Riigiabi (*en: state aids*) on riigi või kohaliku omavalituse üksuse poolt või nende vahenditest otseselt või kaudselt ükskõik missugusel kujul antav soodustus.

Riigihange (*en: public procurement*) on asjade ostmine, ehitustööde, ehitustöö kontsessioonide andmine, erinevate teenuste ning ideelahenduste tellimine ostja poolt. Ostjaks võivad olla: riigiasutus, riigitulundusasutus, linna- või vallavalitsus või kohaliku omavalituse asutus, avalik-õiguslik juriidiline isik või avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus, sihtasutus, ettevõtja jne.

Tööstusdisainilahendus (*en: industrial design*) on toote tasapinnaline või ruumiline väliskujudus.

TRIP-leping (*en: Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights*) - Maailma Kaubandusorganisatsiooni hallatav intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping.

2. Euroopa Liidu siseturg

Siseturg on üheks Euroopa Liidus oluliseks nurgakiviks.

ELi siseturg loodi 1957. aasta Rooma lepingutega ning see tugineb neljale vabadusele – kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vabale liikumisele.

Tänu siseturule on Euroopas toodetud kaubad muutunud odavamaks ja maailmaturul konkurentsivõimelisemaks. Siseturg on paljudes riikides aidanud kaasa töö ja tootmise efektiivsuse tõusule. Kuna Euroopa Liidu siseturul puudub kontroll liikmesriikide piiridel, siis peavad nad saama vastastiku usaldada üksteise õiguskorda, tootmise järelvalvesüsteemi ja kaupade kvaliteeti.

2.1. Võrdne kohtlemine ja vastastikune tunnustamine

Võrdne kohtlemine on üks siseturu põhiprintsiipe. Euroopa Liidu siseturul on keelatud kehtestada kodumaistele kaupadele eelistusi teistest liikmesriikidest imporditud kaupadega võrreldes. Ka kapitali liikumise suhtes on piirangud praktiliselt olematud.

Vastastikuse tunnustamise põhimõte on tihedalt seotud võrdse kohtlemise põhimõttega. Vastastikuse tunnustamise põhimõtet järgitakse eriti täpselt kaupade vaba liikumise osas. Lähtuvalt Euroopa Kohtu 1979. aasta *Cassis de Dijon*'i kohtulahendist peavad kõik liikmesriigid lubama oma turule kauba, mida ühes liikmesriigis seaduslikult turustatakse.

Lisaks kaupade vabale liikumisele on vastastikkuse tunnustamise põhimõte oluline ka tööjõu ja teenuste vaba liikumise tagamisel. Vastasikkusest tunnustamisest lähtuvalt aktsepteerivad liikmesriigid teineteise haridust ja kvalifikatsiooni tõendavaid diplomeid ja tunnustusi.

Vaata lisaks: <http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l21001b.htm>

2.2. Kaupade vaba liikumine

Selleks, et saavutada oma siseturul kaupade vaba liikumine, on Euroopa Liiduga liitunud riigid viimase poolesaja aasta jooksul oluliselt muutnud oma kaubandussuhteid:

- liikmesriigid on loonud tolliliidu, st nad on loobunud üksteisega kauplemisel tollimaksudest ning kehtestanud ühtsed tollimäärad kolmandate riikidega kauplemisel,
- on kaotatud diskrimineerivad maksud, mis panid välismaised kaubad ja ettevõtted ebasoodsamasse olukorda kodumaistega võrreldes,
- vastastikkuse tunnustamise põhimõttest ning tehniliste ning kvaliteedinõuete standardimisest lähtuvalt on kaotatud kauplemispiirangud, mis tulenevad riikide erisugustest nõuetest kaupade tehnilistele ja /või kvaliteedinäitajatele,
- on kaotatud piirangud kaubakogustele, ühest liikmesriigist teise tohib kaupu vedada piiramatus koguses,
- on kaotatud piiri- ja tollikontroll Euroopa Liidu riikide vahelistel piiridel.

Kõikide nende muudatuste tulemusel võib öelda, et Euroopa Liidu siseturg toimib väga sarnaselt näiteks Eesti siseturule. Kaubad, mis on ühes kohas toodetud ja millega seadus lubab kaubelda, jõuavad siseturu kõikidesse osadesse, kui vaid kauba turustaja seda soovib.

Pärast Eesti liitumist Euroopa liiduga tunnetab siseturust tulenevat kauplemisvabadust väga selgelt ka Eesti tootja.

Vaata lisaks: <http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/s07000.htm>

2.3 Hästitoimiv siseturg

Ettevõtja- ja tarbijasõbralikkuse tagamiseks ning konkurentsivõime tõstmiseks peab Euroopa Liidu siseturg toimima tõrgeteta. Eesti Valitsuse Euroopa Liidu poliitikas aastateks 2004-2006 nähakse ette üleliigse bürokraatia vältimist ja ettevõtlikkuse soosimist.

ELi siseturu strateegia (2003–2007) üheks prioriteediks on seadusandluse lihtsustamine. Tulenevalt oma avatud ja liberaalsest majanduse arengu mudelist pooldab Eesti seadusandluse lihtsustamist ning üleliigse bürokraatia vältimist ELi siseturul. Seetõttu toetatakse kõiki tegevusi, mis lihtsustavad ettevõtete, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete turulepääsu. Peetakse oluliseks Euroopa Komisjoni rolli tugevdamist liikmesriikide poolt õigusaktide õigeaegse ülevõtmise tagamisel, mis vähendaks siseturu killustatust ning parandaks selle toimimist.

ELi siseturu efektiivseks toimimiseks on vajalik kõigi nelja vabaduse – kaupade, teenuste, isikute ja kapitali vaba liikumine – tagamine. Kuigi ligi 70 % Euroopa Liidu SKTst tuleneb teenustesektorist, esineb siiani liikmesriikide erinevast seadusandlusest tulenevalt tõkkeid teenuste vabal liikumisel. Peetakse oluliseks teenuste raamdirektiivi kiiret vastuvõtmist ja rakendamist, mis tagaks ettevõtjate asutamisõiguse ja teenuste osutamise vabaduse kogu ELi siseturul ning annaks kõigile ettevõtjatele võrdsed võimalused teenuste pakkumisel. Direktiivi vastuvõtmine ja rakendamine on

oluline nii erinevaid teenuseid kasutavatele ettevõtetele kui ka tarbijaile, kuna konkurentsile avatud teenuste turg mõjub soodsalt pakutavate teenuste valiku suurenemisele, kvaliteedi paranemisele ning hindade alanemisele.

Eesti peab seoses ELi laienemisega oluliseks Euroopa Komisjoni poolse ulatusliku analüüsi läbi viimist, milles keskendutakse siseturu toimimist pärssivate probleemide tuvastamisele ning ettepanekutele ülereguleerituse vähendamiseks ning paremaks toimimiseks.

Eesti peab oluliseks Euroopa Liidu püüdlusi ettevõtlikuma Euroopa saavutamise nimel, mis on kõrgema tööhõive, produktiivsuse aga ka innovatiivsuse saavutamise eelduseks.

Eesti toetab algatusi, mis on suunatud ettevõtlusalase potentsiaali paremale ärakasutamisele – ettevõtliku ellusuhtumise kujundamist kogu ühiskonnas, ettevõtlusalaste teadmiste ja oskuste arendamist ja eelkõige noorte harimist moel, mis arendaks enam nende loovust, omaalgatust ning analüütilist ja kriitilist mõtlemist.

Peetakse vajalikuks parandada väike- ja keskmise suurusega ettevõtete juurdepääsu kapitalile. Eriti terav on antud probleem alustavate ettevõtete ning uuenduslike ideede rahastamisel. Leitakse, et Euroopa Komisjon peab senisest veelgi enam pingutama, et aidata kaasa riskikapitali turgude arendamisele.

2.4 Siseturu toimimine tekstiili- ja rõivavaldkonnas

Siseturu alase seadusandluse Euroopa Liidus algatab Euroopa Komisjon. Seadused võtab kvalifitseeritud häälteenamusega vastu Euroopa Liidu nõukogu, olles enne seda pidanud nõu Euroopa Parlamendiga. Siseturu võimalikult efektiivseks toimimiseks on vaja, et Euroopa Liidu liikmesriikide seadus oleks võimalikult sarnane.

Tekstiili- ja rõivavaldkonna siseturu toimimine põhineb neljal Euroopa Nõukogu direktiivil ja ühel Euroopa Komisjoni direktiivil. Isikukaitsevahendite hulka kuuluvate kaitserõivaste ja -kinnaste turuleviimise ning valimise ja kasutamise kohta kehtivad samuti direktiivid, need kuuluvad nn uue lähenemisviisi direktiivide hulka.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 96/74/EÜ tekstiilinimetuste kohta ning komisjoni direktiivid **97/73/EÜ** ja **2004/34/EÜ**, millega esimesena nimetatud direktiivi lisad viiakse vastavusse tehnilise arenguga.

Direktiiv 96/74/EÜ tekstiilinimetuste kohta kehtestab ühenduse siseturu õigeks funktsioneerimiseks vajalikud ühtsed, kohustuslikud sätted tekstiilkiudude nimetuste kohta ning üksikasjad tekstiiltoodete etikettide, tähistuse ja saatedokumentide kohta tekstiiltoodete tootmise, töötlemise ja turustamise eri etappidel. Tekstiiltoote koostise vastavust direktiivi nõuetele tuleb kontrollida sätestatud proovivõtu- ja analüüsimeetodeid kasutades. Direktiivi lisad kehtestavad tekstiilkiudude nimetused ja asjakohased kirjeldused, kokkuleppelised massilisad kiudude massi arvutamiseks kiukoostise kindlaksmääramisel, kiukoostise kohustuslikust märgistamisest vabastatud toodete nimekirja, üksnes ühismärgistatavate toodete nimekirja. Direktiivi on täiendatud uute tekstiilnimetustega komisjoni direktiiviga 97/73/EÜ ja 2004/34/EÜ.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 96/73/EÜ tekstiilkiudude kahekomponentsete segude kvantitatiivse analüüsi teatavate meetodite kohta.

See direktiiv kehtestab ühtsed meetodid tekstiilkiudude kahekomponentsete segude kvantitatiivseks analüüsiks ja proovivõtuks tekstiilkiudude nimetuste direktiivides nõutava tekstiiltoodete kiusisalduse märgistamise vastavuse kontrollimiseks.

Nõukogu direktiiv 73/44/EMÜ tekstiilkiudude kolmekomponentsete segude kvantitatiivse analüüsiga seotud liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta.

See direktiiv kehtestab ühtsed meetodid tekstiilkiudude kolmekomponentsete segude kvantitatiivseks analüüsiks ja proovivõtuks tekstiilkiudude nimetuste direktiivides nõutava tekstiiltoodete kiusisalduse märgistamise vastavuse kontrollimiseks.

Veel kehtivad **Komisjoni soovitused 87/142/EMÜ** ja **87/185/EMÜ** teatavate meetodite kohta mittekiuliste ainete eemaldamiseks enne kiusegude kvantitatiivset analüüsi.

Kõik eespool nimetatud direktiivid on seotud tekstiiltoodete ja rõivaste märgistamisega, mida käsitletakse lähemalt 3. peatükis.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 89/686/EMÜ isikukaitsevahendeid käsitlevate seaduste ühtlustamise kohta liikmesriikides kuulub nn uue lähenemisviisi direktiivide hulka.

Direktiivis kehtestatakse nõuded ja protseduurid isikukaitsevahendi (sh kaitserõivad ja -kindad) ohutuse ja kaitseomaduste tagamiseks selle viimisel Euroopa turule. Selle direktiivi olulised nõuded turvalisuse, tervise, keskkonna ja tarbijakaitse suhtes täpsustatakse harmoneeritud standardites – direktiiviga täielikus kooskõlas olevas ning direktiivi olulisi nõudeid spetsifitseerivas dokumendis.

Isikukaitsevahendi võib turule viia, kui on täidetud järgmised nõuded:

- isikukaitsevahend kaitseb nõuetekohase hooldamise ja otstarbekohase kasutamise korral kasutaja ja tervist ning tagab tema ohutuse, ohustamata seejuures teisi isikuid, koduloomi ja vara,
- isikukaitsevahendi nõuetele vastavus on sätestatud korras tõendatud,
- isikukaitsevahendi tootja või tema volitatud esindaja esitab turujärelevalveasutusele selle nõudmisel isikukaitsevahendi vastavusdeklaratsiooni,
- isikukaitsevahendile on paigaldatud vastavusmärk,
- isikukaitsevahend on varustatud muu nõutava märgistuse ja teabega.

Eestis on need nõuded ja protseduurid kehtestatud Vabariigi Valitsuse 4. veebruari 2003 määrusega nr 43 "Isikukaitsevahendi ohutusnõuded ning nõuetele vastavuse hindamise ja tõendamise kord". Nimetatud määrus on kehtestatud Toote ohutuse seaduse alusel.

2.5. Liikmesriikide vaheline koostöövõrgustik SOLVIT

Kui Eesti ettevõtjal tekib kahtlus, et teises liikmesriigis on avaliku võimu esindajad teda diskrimineerivalt või muul moel ebaõiglaselt kohelnud, on võimalus taotleda oma probleemile lahendust liikmesriikide vahelise koostöövõrgustiku SOLVIT kaudu.

SOLVIT on ette nähtud just ühtse siseturualaste küsimuste kiireks ja efektiivseks kohtuväliseks lahendamiseks. Samuti on kohane pöörduda SOLVIT-i poole olukorras, kus haldusorgan täidab küll siseriiklike õigusakte, kuid nendes sisalduvad normid on ise vastuolus Euroopa ühtse siseturu regulatsiooniga. Kindlasti tuleb silmas pidada, et SOLVIT ei tegele vaidlustega, milles on juba kohtumenetlust alustatud. Küll aga võib isik, kes ei ole SOLVIT-i kaudu väljapakutud lahendustega rahul, seaduses ette nähtud korras kohtu poole pöörduda.

Eesti SOLVIT keskus asub Majandus-ja Kommunikatsiooniministeriumis ning küsimusi ning probleeme saab esitada telefoni, e-maili või posti teel. Ministeriumi kodulehelt leitavalt lingilt leiab ka täpsemat infot ning avalduse esitamise vormi.

SOLVIT on ka kõigi liikmesriikide jaoks suhteliselt uus asi, kuivõrd süsteem on toiminud alates 2002. aastast. Olles aga Euroopa Liidu liige, on ka Eestil võimalus anda omapoolne panus süsteemi kujunemisel tõhusaks abivahendiks kodanike ja ettevõtjate jaoks, juhtides samal ajal tähelepanu siseturgu reguleerivate õigusaktide kitsaskohtadele.

Rohkem infot:

Eesti SOLVIT keskus

Majandus-ja Kommunikatsiooniministerium

Harju 11, Tallinn 15072 Eesti

Tel 625 6475

Faks 631 3660

E-post solvit.eesti@mkm.ee

<http://www.mkm.ee/solvit>

3. Rõivaste ja muude tekstiiltoodete märgistamine

Euroopa Liidu liikmesriikides ollakse sageli probleemide ees, mis tulenevad eri riikides valmistatud toodete märgistamise erinevustest.

Vastavalt Euroopa seadusandlusele on rõivaste ja muude tekstiiltoodete märgistamine kohustuslik kiukoostise osas. Muud märgistused, nagu hooldustähistus, suurustähistus, päritolumaa märgistus ja erimärgistused on vabatahtlikud, kuid turulepääsuks siiski vältimatud.

3.1. Rõivaste ja muude tekstiiltoodete märgistamine Euroopa Liidus

Rõivaste ja tekstiiltoodete märgistusel on täita kaks olulist rolli:

- tarbijate varustamine olulise informatsiooniga ostetava toote kohta,
- Euroopa Liidu siseturu asjakohase toimimise hõlbustamine.

Tekstiiltoodete märgistamisel eristatakse kohustuslikke nõudeid ning vabatahtlikku märgistust.

Toote kiukoostise märgistamine on vastavalt Euroopa Liidu kiunimetuste direktiivile (96/74 EÜ) kohustuslik. Kiusisaldus tuleb teatada ametlikke kiunimetusi kasutades, lühendite ja kaubanduslike nimetuste kasutamist ei sallita.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 96/74/EÜ tekstiilnimetuste kohta:

<http://www.legaltext.ee/text/et/T30095.htm>

Seda direktiivi on ka kaks korda muudetud:

Komisjoni direktiiv 97/37/EÜ, millega tekstiilkiudude nimistule lisandusid kašgoora, nailon, aramiid, polümiid ja lyocell: <http://www.legaltext.ee/text/et/T30096.htm>

Komisjoni direktiiv 2004/34/EÜ, millega tekstiilkiudude nimistule lisandus polülaktiid:

http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2004/l_089/l_08920040326en00350035.pdf

Tekstiiltoodete hooldustähistuse ja suurustähistuse (mõõtmete) märgistamine on loomult vabatahtlikud, kuid tekstiiltoodete turulepääsuks siiski vältimatud. Asjakohased tingmärgid ja märgistamise üldnõuded on esitatud standardites (ISO 3758, EN 23578). Hooldustingmärkidele lisaks kasutatakse sõnalisi juhiseid – hooldustermineid. Mõnedes riikides esitatakse hooldusjuhis üksnes tunnustatud hooldustermine abil (asjakohase riigi märgistamise keeles), mis on kehtestatud eeskirjades, standardites või muudes dokumentides.

Euroopa Standardikomitees (CEN) on ettevalmistamisel neljast standardist koosnev standardisari **rõivaste suurustähistuse** kohta. Ühtse suurustähistuse süsteemi kehtestamine peaks lõpetama rõivasuuruste osas valitseva segaduse rõivakaubanduses.

Euroopa standardite väljatöötamise hetkeseis on järgmine:

EN 13402-1. Size designation of clothes. Terms, definitions and body measurement procedures võeti vastu 2001. aasta veebruaris. Standardiga kehtestatakse terminid, määratlused ja mõõduvõtmise toimingud. Standardis nähakse ette rõivasuuruse tähistamist etiketil piktogrammi (pilt-sümboli) abil, millele märgitakse oletatava kandja suurustunnused sentimeetrites.

See standard on üle võetud Eesti standardiks **EVS-EN 13402-1:2002. Rõivaste suurustähistus. Osa 1: Terminid, määratlused ja mõõduvõtmine** (modifitseeritud ISO 3635:1981).

EN 13402-2. Size designation of clothes. Primary and secondary dimensions in garments kehtestab suurustunnuste ja abimõõtmete määratlused, aga samuti määrab kindlaks suurustähistuseks vajalikud suurustunnused vastavalt rõivasortimendile.

See standard on samuti üle võetud Eesti standardiks **EVS-EN 13402-2:2002. Rõivaste suurustähistus. Osa 2: Suurustunnused ja abimõõtmised**.

EN 13402-3. Size designation of clothes. Measurements and intervals kehtestab rõivaste suurustähistuse süsteemi ehk nende suurustunnuste ja abimõõtmete väärtused, mida kasutatakse rõiva-

suuruse esitamiseks: pikkus, rinaümberrõõ, puusaümberrõõ, vööümberrõõ, käepikkus, kaelaümberrõõ, peaümberrõõ, põiapikkus jm. Standard on kinnitamise staadiumis.

EN 13402-4. Size designation of clothes. Coding system. Kolmekohalised koodid kirjeldavad rõivaste suurustunnuste ja abimõõtmete väärtusi ning on ette nähtud peamiselt elektrooniliste andmete käsitlemise hõlbustamiseks jaotusvõrkudes. See standard on alles väljatöötamise staadiumis.

Hooldustähistuse asjakohased tingmärgid ja märgistamise üldnõuded on samuti esitatud standardis **EN 23758. Care labelling code using symbols**, mis on üle võetud standardist ISO 3758:1991. Rahvusvaheline Standardimisorganisatsioon (ISO) on aga hooldustähistuse standardi ISO 3758:1991 ümber vaadanud. Uue standardi hetkel veel kinnitamise staadiumis oleva lõppversiooni ISO/FDIS 3758:2004 järgi viiakse hooldustähistusse sisse mitmed muudatused. Nimelt täpsustatakse pesemis-, pleegitus-, puhastus- ja kuivatustoimingute määratlusi ja tingmärke ning esitatakse mitmed teatmelisad.

3.2. Rõivaste ja muude tekstiiltoodete märgistamine Eestis

Majandus- ja kommunikatsiooniminister kinnitas 2004. aasta aprillis määrused: „**Rõivaste ja tekstiiltoodete märgistamise nõuded**“ (<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=735131>) ning „**Tekstiiltoodete kiukoostise määramise meetodid**“ (<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=735171>).

Need määrused kehtestati Kaubandustegevuse seaduse alusel ja jõustati koos nimetatud seadusega. Siiski võib seni kehtinud rõivaste ja muude tekstiiltoodete märgistamise eeskirja järgi märgistatud tekstiiltooteid müüa veel kuni 1. jaanuarini 2005.

Määrusega „**Rõivaste ja tekstiiltoodete märgistamise nõuded**“ kehtestatakse märgistamise üldnõuded ning kiukoostise, suurustähistuse (mõõtmete) ja hooldustähistuse märgistamise nõuded. Samuti esitatakse määruses tekstiilkiudude nimetused ja kirjeldused ning kokkuleppelised massilised kiudude massi arvutamiseks. Veel tuuakse ära selliste tekstiiltoodete nimekiri, mille märgistamine ei ole kohustuslik ja üksnes ühismärgistatavate tekstiiltoodete nimekiri. Rõivaste ja tekstiiltoodete märgistamise kohustus, aga samuti vastutus selles sisalduva teabe õigsuse eest lasub tootjal või tema volitatud esindajal. Importija ja hulgimüüja peavad tagama, et nende poolt pakutavad ja müüdadavad tooted oleksid märgistatud määruse nõuete kohaselt.

Tarbijatele pakutavate või müüdadavate rõivaste ja tekstiiltoodete märgistuses peab sisalduma vähemalt:

- tootja või tema volitatud esindaja või importija nimi või kaubamärk või ärinimi,
- toote nimetus ja mudeli nimetus või number,
- rõiva suurustähistus või toote mõõtmed;
- toote kiukoostis (välja arvatud karusnahast ja nahast rõivastel),
- juhised toote hooldamiseks (hooldustähistus).

Määrusega kehtestatud kiukoostise märgistamise nõuded põhinevad **Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivil 96/74/EÜ** tekstiilinimetuste kohta, mida on muudetud direktiividega **97/37/EÜ** ja **2004/34/EÜ**.

Määrusega „**Tekstiiltoodete kiukoostise määramise meetodid**“ kehtestatakse kahe- ja kolmekomponentsete tekstiilkiusegude kvantitatiivsed analüüsimeetodid tekstiiltoodete kiukoostise määramiseks, kaasa arvatud laboriproovide ja analüütiliste proovide ettevalmistamine ning kohaldatakse katsete suhtes, mis sooritatakse turule lastud tekstiiltoodete kiukoostise määramiseks vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kehtestatud rõivaste ja tekstiiltoodete märgistamise nõuetele.

Kiukoostise määramise meetodite määruses ei taasesitata EL õigusaktide sätteid, vaid meetodid kehtestatakse viidete abil Euroopa Liidu direktiividele:

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 96/73/EÜ, kahekomponentsete tekstiilkiusegude teatavate kvantitatiivsete analüüsimeetodite kohta:

<http://www.legaltext.ee/text/et/T70519.htm>

Nõukogu direktiiv 73/44/EMÜ, kolmekomponentsete tekstiilkiusegude kvantitatiivse analüüsi seotud seaduste ühtlustamise kohta liikmesriikides:

<http://www.legaltext.ee/text/et/T70518.htm>

3.3. Erimärgistused

Teatud tekstiiltoodete puhul läheb vaja erimärgistust (EL ökomärgis, Öko-Tex Standard 100 märgis, CE märgis jms).

Euroopa Liidu ökomärgis

Euroopa Liidu ökomärgis, mida tuntakse "lillemärgi" nime all on sätestatud EL määrusega 1980/2000/EÜ http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/documents/pm_regulation_en.htm

Euroopa Ühenduse ökomärgis on keskkonnahoidlikele toodetele ja teenustele vabatahtlikkuse alusel taotletav märgistus, mis võimaldab neid eristada muudest samaotstarbelistest, kuid keskkonnale suuremat kahjulikku mõju avaldavatest toodetest. Märgised on võetud kasutusele selleks, et lihtsustada tarbijal valiku tegemist kaupade ja teenuste seas, mis on keskkonnasõbralikumad.

Ökomärgis antakse toodetele, mis vastavad ökomärgise andmise kriteeriumidele. Vastavad kriteeriumid on välja töötatud üle 20 tooterühmale, sh tekstiiltoodetele. Tekstiiltoodete kriteeriumid leiate Komisjoni 15. mai 2002 otsuses **2002/371/EÜ, millega kehtestatakse tekstiiltoodetele ühenduse ökomärgise andmise ökoloogilised kriteeriumid ja muudetakse otsust 1999/178/EÜ teatavaks tehtud numbri K(2002) 1844 all**

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&lg=et&numdoc=32002D0371&model=guichett

Lisainfot saab:

Keskkonnaministeeriumi Keskkonnakorralduse ja -tehnoloogiaosakond

Tel 627 3055

Irma Pakkonen

Vaata ka: http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/index_en.htm

Öko-Tex Standard 100 märgis

Öko-Tex Standard 100 märgis on tekstiiltoodetel enimkasutatav ökomärgis. *Öko-Tex Standard 100* märgis "usaldusväärne tekstiil" on selline märgis, millega tekstiiltoode või selle juurde kuuluv osa märgistatakse, kui kõik üld- ja eritingimused märgise kasutusõiguse andmiseks on täidetud ja kui märgise kasutusõigus tootele on antud Tekstiili Ökoloogiaalase Teadusliku Uurimise ja Katsetamise Rahvusvahelisse Assotsiatsiooni (*Öko-Tex*) kuuluv instituut või volitatud sertifitseerimislabor.

See standard on kohaldatav tekstiil- ja nahktoodete ning -kaupade suhtes kõikidel tootmisstaadiumidel, sh tekstiilsed ja mittetekstiilsed koostisosad.

Selle standardi kontekstis on kahjulikud ained need ained, mida esineb tekstiiltootes või selle juurde kuulavas osas selle tavapärasel sihtotstarbelisel kasutamisel või erituvad sätestatud kogusest rohkem ja mis võivad tavapärasel sihtotstarbelisel kasutusel inimesele mingil viisil mõju avaldada ja mis võivad kaasaegset teadustaset arvestades olla inimese tervisele kahjulikud.

Vaata ka: <http://www.oeko-tex.com/en/main.html>

CE märgis

Isikukaitsevahendite direktiiviga (89/686/EEC) hõlmatud kaitserõivastele esitatakse nõuded turvalisuse, tervise, keskkonna ja tarbijakaitse suhtes harmoneeritud standardites. Isikukaitsevahend peab olema varustatud vastavusmärgiga ning iga tootega peab olema kaasas kasutusjuhend.

Tootele paigaldatud CE-märgistus on vastutava isiku deklaratsioon, et toode vastab kõigile kohaldatavate õigusaktide sätetele ning et nõutud vastavushindamismenetlused on teostatud. CE-märgistus on kohustuslik ning see tuleb märgistatavale tootele paigaldada enne turule laskmist ja kasutuselevõttu.

Raamseadused Eestis on:

Toote nõuetele vastavuse tõendamise seadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=749724>

See seadus sätestab toote nõuetele vastavuse hindamise ja tõendamise korralduse üldised alused, toote nõuetele vastavust tõendavate dokumentide väljastamise ja säilitamise ning toodete vastavusmärgistamise (CE-märk) korra. Veel kehtestatakse seadusega vastavus-hindamisasutustele (tunnustatud ja volitatud asutused) tegutsemisõiguse andmise alused ja kord.

Tehnilise normi ja standardi seadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=748644>

Määratleb tehnilise normi, standardi ja harmoneeritud standardi mõiste; reguleerib standardimise ja standardite kasutamise seonduvat, kirjeldab teavitamissüsteemi toimimist, sätestab vastastikuse tunnustamise põhimõtte.

Toote ohutuse seadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=735236>

Seadus sätestab turujärelevalve korralduse üldised alused, toote turult kõrvaldamise ja tarbijalt tagasi nõudmise protseduuri ning ohtlikest toodetest teavitamise korra.

Turujärelevalvet isikukaitsevahendite üle Eestis teostab Tööinspeksioon.

Nimekirja CE-märgistust vajavatest tootegruppidest ning neid reguleerivatest direktiividest ning standarditest leiate <http://www.newapproach.org>

3.4. Toodete päritolumärgistus „Made in ...“

Viimase paari aasta jooksul on Euroopa Liidu institutsioonide ja liikmesriikide huvi toote päritolu märgistamise vastu kasvanud. Päritolumärgistuse „Made in EU“ kasutamine aga ei ole reguleeritud ning seda praktiseeritakse liikmesriikides erinevalt. Samuti erinevad liikmesriigiti „Made in liikmesriik“ kasutamise reeglid.

Euroopa Komisjon pakkus päritolumärgistuse kehtestamiseks välja kolm võimalikku varianti:

- vabatahtlik märgistussüsteem nii Euroopa Liidus valmistatud, kui ka imporditud toodetele (sisuliselt hetkeolukorra seadustamine),
- vabatahtlik päritolumärgistamine Euroopa Liidus valmistatud toodetele, kohustuslik impordile (sellist süsteemi kasutavad USA, Jaapan, Kanada, Hiina),
- kohustuslik päritolumärgistus nii Euroopa Liidus valmistatud toodetele kui ka importtoodetele.

Kolmest võimalikust skeemist eelistas Euroopa Komisjon teist varianti ehk päritolu vabatahtlikku märgistamist EL toodetele, kohustuslikku impordile. Euroopa Rõiva- ja Tekstiililiidu EURATEX (*European Apparel and Textile Organisation*) hinnangul sobib rõiva- ja tekstiiltootjatele samuti enim teine variant.

4. Intellektuaalse omandi kaitse

Intellektuaalse omandi kaitse Euroopa Liidus on vajalik, kuna sellega tagatakse autorile omaniku õigused ja tasustamise oma töö eest.

Intellektuaalne omand on reguleeritud enamasti riikliku seadusandlusega, mis on seotud Berni konventsiooni (1971. aasta Pariisi akt), Pariisi konventsiooni (1967. aasta Stockholmi akt) ning Intellektuaalse Omandi Kaitse Rahvusvahelise Bürooga WIPO.

Iga ettevõtja vajab unikaalset toodet, millel on turunduslik edu. Kui aga ettevõtjal õnnestub selline toode leida, siis peab ta arvestama, et teised ettevõtjad asuvad edukat toodet jäljendama, mis omakorda tähendab, et ettevõtja kaotab vähemalt osa turust ja tulust konkurentidele.

Eriti kõikuv on alustava ettevõtja jalgealune, sest tema rahalised ning tootmisvõimalused on palju piiratumad võrreldes suurte konkurentidega. Paraku, kui ikka suur asub väikeettevõtja toodet jäljendama, kasutades oma toote müügiks kõiki kättesaadavaid müügi- ja reklaamikanaleid, siis jääb väikeettevõtjale üle vaid lootus, et ehk on suurel ettevõtjal konkurent, kes meie väikeettevõtja kogu täiega ära ostaks.

Õnneks annab seadus ettevõtjale võimalused teatud juhtudel saada teatud toodete tootmiseks ja müügiks ainuõiguse. Selline võimalus avaneb intellektuaalomandi õiguskaitse läbi.

Intellektuaalomandi erinevad liigid - kaubamärk, patent, kasulik mudel, tööstusdisainilahendus ning autoriõigus – võimaldavad kaitsta toote erinevaid aspekte. Saadav ainuõigus tähendab, et ettevõtja võib otsustada, kellel ja kuidas ta intellektuaalomandiga kaitstud toodet toota või turustada lubab.

Seega on intellektuaalomandi õiguskaitse just väikeettevõtja jaoks oluline.

Olulised intellektuaalse omandi õigused ja nende olulisus tööstusharude kaupa

Sektor	Kaubamärk	Autoriõigus	Kujundus	Patent
Rõivad	kõrge	madal	madal	madal
Jalatsid ja nahatooted	kõrge	madal	kõrge	madal
Muusikasalvestused	kõrge	kõrge	madal	madal
Autod	kõrge	madal	kõrge	ainult komponendid
Tarbijaelektronika	kõrge	üldiselt madal	keskmine/kõrge	ainult komponendid
Kodumasinad	kõrge	madal	keskmine/kõrge	ainult komponendid
Kosmeetika/ parfüümid	kõrge	madal	keskmine/kõrge	madal/ keskmine
Karastusjoogid/ maiustused	kõrge	madal	madal	madal
Alkohoolsed joogid	kõrge	madal	madal	madal

Sellest tabelist tuleneb, et olulisim valdkond intellektuaalse omandi juures on kaubamärk ja sellega seotud probleemid.

Vaata lisaks: <http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/s06020.htm>

4.1. Kaubamärgi õiguskaitse Euroopa Liidus ja Eestis

Kõige olulisem intellektuaalne omand on kaubamärk ning kaubamärgi roll on enamasti seotud tarbijate ootustega märgistatud kauba suhtes, samuti on kaubamärk seotud ettevõtte maine ülesehitamisega.

Kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides kehtivad kaht liiki kaubamärgid: liikmesriigi riigisisest kaubamärgid ja Euroopa Ühenduse kaubamärgid. Liikmesriigi riigisisest kaubamärgid kehtivad ainult liikmesriigi enda piires, Euroopa Ühenduse kaubamärgid aga kõigis Euroopa Liidu liikmeriikides.

Kuigi riigid on läbi aegade sõlminud kokkuleppeid kaubamärgiõiguse ühtlustamiseks ning kaitse taotlemise lihtsustamiseks, on kõik sellised kokkulepped seni piirdunud vaid taotlemise protseduuri lihtsustamisega, mitte aga mitmes riigis samaaegselt ja ühtviisi kehtivate kaubamärkide väljaandmisega. Näiteks **Tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioon**

<http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=24616> ühtlustab eri riikide kaubamärgiseaduste sätteid. Üheks olulisimaks Pariisi konventsiooni sätteks on seejuures säte, mille kohaselt ühes riigis esitatud kaubamärgitaotluse alusel saadakse eelisõigus samale kaubamärgile õiguskaitse saamiseks teiseks riigis, kui taotlus teises riigis esitatakse kuue kuu jooksul kaubamärgitaotluse esitamisest teises riigis.

Kaubamärkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkulepe ning Madridi kokkuleppe protokoll <http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=25635> (mida koos nimetatakse ka Madridi Süsteemiks) aga võimaldavad ühe, nn rahvusvahelise taotlusega saada kaubamärgikaitse enam kui ühes riigis – seda aga vaid siis, kui see või teine riik kaitse andmisest ei keeldu. Madridi Süsteem seejuures ei reguleeri üldse, millised kaubamärgid on registreeritavad või mitte – kõik on jäetud riikide endi otsustada. Kolmas kokkulepe, Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu lisa, nn Intellektuaalomandi kaitse kaubandusaspektide lepinguga (TRIPs) ühtlustab samuti oluliselt intellektuaalomandi kaitse, sh kaubamärgi ja disainikaitse materiaalõiguslikke norme, kuid lõplike seadussätete vastuvõtmine ja tõlgendamine jääb siiski iga liikmesriigi otsustada.

ELi üheks alusprintsipi on **kaupade vaba liikumine** ühest liikmesriigist teise, st ühes liikmesriigis toodetud või müügilolevad kaup peaks vabalt pääsma teistesse riikidesse. Kaupade vaba liikumine parandab kaupade kättesaadavust ning konkurentsi. Kui aga sama märk on eri riikides registreeritud erinevate isikute nimel, siis on kaupade liikumine ELi sees ühest riigis teise takistatud.

Kaupade vaba liikumise kindlustamiseks ongi ELi institutsioonid ühtlustanud ELi kaubamärgiõigust. Ühest küljest on ühtlustatud ELi liikmesriikide kaubamärgiseadused, st kõigis riikides antakse kaubamärke välja (enam-vähem) samade reeglite järgi. Teisest küljest on ELis kaubamärgi kaitset võimalik saada ka kogu ELis ühtviisi kehtiva kaubamärgiga, nn Euroopa Ühenduse kaubamärgiga.

Ühenduse kaubamärke kaitstakse Euroopa Liidus:

Komisjoni direktiiv 89/104, 21. detsember 1988, liikmesriikide kaubamärkidega seonduvate õigusnormide ühtlustamise kohta

<http://oami.eu.int/en/mark/aspects/direc/direc.htm>

Selles direktiivis on intellektuaalomandi kui kaubamärk kaitse baasprintsipiideks:

- kaubamärgi üldtuntuse tunnistamine,
- õiguskaitse registreeringu alusel,
- absoluutsed ja suhtelised õiguskaitset välistavad asjaolud,
- kaubamärgi õiguskaitse ulatus,
- ainuõiguse piirangud.

Nõukogu määrus nr 40/1994, 20. detsember 1993, ühenduse kaubamärgi kohta

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&lg=EN&numdoc=31994R0040&model=guichett

Pärast Eesti ühinemist Euroopa Liiduga jäid Eestis kehtima kõik Eestis registreeritud kaubamärgid ja Patendiamet jätkab kaubamärkide registreerimist, kuid lisaks neile kehtivad ka Euroopa Ühenduse kaubamärgid, mida registreerib Siseturu Ühtlustamise Amet, OHIM (*Office for Harmonization in the Internal Market*).

Märkide registreerimisel kasutatav kaupade ja teenuste rahvusvaheline (Nizza) klassifikatsioon kehtestati 15. juunil 1957 Nizza Diplomaatilisel Konverentsil sõlmitud kokkuleppega ning vaadati uuesti läbi Stockholmis 1967 ja Genfis 1977.

Igal Nizza kokkuleppe osalisel riigil (ka Eestil) on kohustus kasutada Nizza klassifikatsiooni seoses märkide registreerimisega kas peamise või abiklassifikatsioonina ja märkida märkide registreerimist puudutavasse ametlikesse dokumentidesse ja väljaannetesse klassifikatsiooni klasside numbrid, kuhu kuuluvad kaubad või teenused, mille jaoks märk on registreeritud.

Märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepe eesti keeles: <http://www.epa.ee/nizza8/klassifikaator.htm>

Kaubamärki kaitstakse Eestis **Kaubamärgiseadusega:**

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=731036>

Kaubamärgiseadus reguleerib üldtuntud ja registreeritud kauba- ja teenindusmärkide õiguskaitset, kaubamärkidega seonduvaid õigusi ja kohustusi ning Kaubamärgiseaduses sätestatud juhtudel EL nõukogu määruse 40/1994/EÜ Ühenduse kaubamärgi kohta.

4.2. Disainilahenduse õiguskaitse Euroopa Liidus ja Eestis

Disainilahendus on toote tasapinnaline või ruumiline väliskujundus, mis toote tavakasutuses jääb väliselt vaadeldavaks. Tooteks võib olla nii iseseisev toode, kui ka need toote tagavaraosad, mis tavakasutuses jäävad nähtavaks.

Disaini õiguskaitse ELis on mitmes mõttes sarnane kaubamärgi kaitsele. Ka disaini puhul tuleb rääkida Ühenduse disainilahendusest, mis kehtib ühtviisi kõigis ELi liikmesriikides.

Ühenduse disainilahenduse kaitse aluseks on Euroopa Liidus:

Komisjoni direktiiv 98/71, 13. oktoober 1998, legaalse disainilahenduse kaitse kohta

<http://oami.eu.int/en/design/proppdir.htm>

Selles direktiivis on intellektuaalomandi kui disainilahenduse kaitse baasprintsipiideks:

- disainilahenduse mõiste ja selle kaitse kriteeriumid,
- kaitse kestvus ja ulatus,
- disainilahenduse õiguste piirangud,
- disainilahenduse registreerimise õigustühisuse reeglid,
- mitmekesisuse kaitse.

Nõukogu määrus nr 6/2002, 12. detsember 2001, ühenduse disainilahenduste kohta

http://oami.eu.int/en/design/pdf/reg2002_6.pdf

Kaubamärgi ja disaini kaittsel on ka olulisi erinevusi. Ühenduse disainilahenduste määrus (6/2002) reguleerib nii registreeritud kui ka registreerimata disainilahenduste õiguskaitset.

Registreeritud disainilahendus – toote tasapinnaline või ruumiline väliskujundus, mis toote tavakasutuses jääb väliselt vaadeldavaks. Registreeritud disainilahenduse õiguskaitse tekib registreerimisel ELi Siseturu Ühtlustamise Ametis, OHIM (*Office for Harmonization in the Internal Market*). See disainilahendus saab õiguskaitse 5-25 aastaks. Registreeritud disainilahenduse korral tuleb täita formaalsused ja on kulukas.

Registreerimata disainilahenduse õiguskaitse tekib automaatselt disainilahenduse esmakordsel avaldamisel ELis ja kehtib 3 aastat. Selle disainilahenduse puhul ei tule maksta ja jäävad ära ka formaalsuste täitmised.

Vaata lisaks: <http://www.oami.eu.int>

Disainilahendust kaitstakse Eestis **Tööstusdisaini kaitse seadusega:**

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=730982>

See seadus reguleerib tööstusdisaini valdkonnas loodud tööstusdisainilahenduste õiguskaitset Eesti Vabariigis ja käesolevas seaduses sätestatud juhtudel EL nõukogu määruse 6/2002/EÜ Ühenduse disainilahenduste kohta, Siseturu Ühtlustamise Ameti poolt registreerimata ja registreeritud disainilahendustega seonduvaid õigusi ja kohustusi.

Selles seaduses ja muudes tööstusdisainilahenduse õiguskaitset käsitlevates õigusaktides ettenähtud õigused ja kohustused kehtivad võrdselt Eesti Vabariigi ja välisriigi füüsilisele ja juriidilisele isikule.

Õiguskaitse saab tööstusdisainilahendus, mis on uus, eristatav ning mille järgi on võimalik tööstuslikult või käsitöenduslikult valmistada tooteid.

Seadus annab kaitse lahendustele, mis on registreeritud riiklikus tööstusdisaini lahenduste registris. Registreerimistaotluse võib esitada lahenduse autor (disainer) või tema tööandja, kui lahendus on loodud töökohustuste täitmisel. Registreering annab selle omanikule ainuõiguse selle lahenduse järgi valmistada tooteid ning neid tooteid levitada, müüa, müügiks pakkuda või neil eesmärkidel importida, eksportida ja ladustada. Ainuõigus tähendab õigust keelata teistel isikutel sellised tegevused. Omanik võib nõuda oma õiguste rikkumise lõpetamist, rikkumise tagajärgede kõrvaldamist ja rikkumisega põhjustatud kahju hüvitamist kohtu kaudu.

Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga sai Eestis võimalikuks disaini kaitsta ka nn Ühenduse disainiga, mis kehtib ühtviisi kõigi Euroopa Liidu liikmesriikides.

4.3. Paralleelimport

Kaubamärgiga tähistatud kaupade paralleelimpordiks (ehk paralleelne kaubandus) nimetatakse nähtust, kus kolmas isik ostab originaalkaubad, mida kaubamärgiomanik turustab korraga mitmes riigis, ühest riigist, kus kauba hind on odavam, ja impordib need teise riiki, kus neid hakatakse müüma paralleelselt ja konkureerivatena nende kaupadega, mille on vastavas riigis turule pannud kaubamärgiomanik ise.

Oma olemuselt on paralleelimport üks vastuolulisemaid nähtusi rahvusvahelises kaubanduses. Ühest küljest järgib see rangelt turuseadusi ja kindlustab vabakaubanduse toimimise. Samas pole aga turuseadused ainsad, mis sellist olukorda reguleerivad. Arvesse tuleb võtta ka kaubamärgiseadusega kaubamärgiomanikele antud ainuõigusi kaubamärgi kasutamisel.

Ilmneb, et paralleelimport on konflikt üldise vabakaubanduse ning kaubamärgiomaniku ainuõiguste vahel. Pole kerge otsustada, kumba neist eelistada, sest paralleelimport puudutab erinevaid huvigruppe, kellel kõigil on konflikti lahendamise osas erinevad huvid ja vastandlikud seisukohad.

Kaubamärgiomanikud ühe huvigrupina taotleavad paralleelimpordi keelustamist.

Paralleelimportijad ise on seisukohal, et nende tegevus on õigustatud ja vajalik. See vähendab hinnadiskrimineerimist ja suurendab hinnakonkurentsi, mis esiteks sunnib tootjaid rakendama võimalikult kuluefektiivsed tootmistehnoloogiad ning teiseks annab tarbijale võimaluse valida odavate paralleelimporditud kaupade ning kaubamärgiomaniku enda poolt turul pakutavate kallimate kaupade vahel.

Kolmandaks pooleks on tarbija, kelle positsiooni ei saa nii üheselt määratleda. Tarbija seisukohalt on paralleelimport küll kasulik, sest see annab neile võimaluse valida erineva hinnaga kaupade vahel. Lõpptulemusena võib aga selline kasulikkus kaduda, sest kauba koostis ja kvaliteet võivad erineda kaubamärgiomaniku enda poolt sihtturul pakutavast.

Võttes arvesse erinevate huvigruppide seisukohti, on õiguslikust aspektist vabakaubanduse ja kaubamärgiõiguse vaheline vastuolu lahendatud kaubamärgiomaniku ainuõiguste ammendumise põhimõtte kaudu, mis tähendab, et kui kaup ühe korra juba kaubamärgiomaniku poolt turule toodud, siis peetakse kaubamärgi õiguskaitset ammendunuks.

Kaubamärgiomaniku ainuõiguste ammendamise regulatsioon on Eestis ära määratletud 2004. aastal vastu võetud Kaubamärgiseadusega: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=731036>

4.4. Eestis intellektuaalse omandi kaitset reguleerivad seadused

Patendiseadus: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=730956>

See seadus reguleerib suhteid, mis tekivad seoses patentse leiutise õiguskaitsega Eesti Vabariigis. Patendi eesmärgiks on kaitsta uudisleiutist või uut toodet, kui nende autori tööd järeletegemise või kopeerimise eest. Toodet kaitsta on õigus autoril, autori või organisatsioonil kellele kuulub toode või leiutis ning nad võivad selle toote turustamise ja valmistamise õigusi edasi müüa läbi litsentsi.

Kasuliku mudeli seadus: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=730978>

Kasuliku mudeli seadus sätestab leiutise õiguskaitse kasuliku mudelina.

Autoriõiguse seadus : <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=747999>

Autoriõiguse seaduse eesmärk on tagada kultuuri järjepidevus ja kultuurisaavutuste kaitse, autoriõigusel põhinevate tootmisharude ja rahvusvahelise kaubanduse areng ning luua autoritele, teose esitajatele, fonogrammitootjatele, raadio- ja televisiooniorganisatsioonidele, filmi esmasalvestuse tootjatele, andmebaasi tegijatele ning teistele käesolevas seaduses nimetatud isikutele soodsad tingimused teoste ja muude kultuurisaavutuste loomiseks ja kasutamiseks.

Geograafilise tähise kaitse seadus: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=731008>

Geograafilise tähise kaitse seadus reguleerib loodusliku, põllumajandusliku, käsitööstusliku või tööstusliku päritoluga kaupade ja teenuste tähistamiseks kasutatavate geograafiliste tähiste õiguskaitset, välja arvatud Euroopa Ühenduse tasandil kaitstavate põllumajandustoodete, toiduainete ja alkoholsete jookide geograafilisi tähiseid ja päritolunimetusi.

Geograafilise tähise õiguskaitset käsitlevates õigusaktides ettenähtud õigused ja kohustused kehtivad, arvestades käesolevas seaduses sätestatud piiranguid, võrdselt Eesti Vabariigi ja välisriigi isiku suhtes.

Tööstusomandi õiguskorralduse aluste seadus:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=258965>

See seadus reguleerib tööstusomandi kaitse seaduste alusel asutatud tööstusomandi registrite staatust, registripidajat, tema staatust ja finantseerimist, tööstusomandi apellatsioonikomisjoni staatust ja finantseerimist ning reguleerib registrite pidamist ja registripidaja otsuste ning tööstusomandi esemete õiguskaitse kohtueelset vaidlustamist apellatsioonikomisjonis.

Asjaõigusseadus: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=751823>

Asjaõigusseadus sätestab asjaõigused, nende sisu, tekkimise ja lõppemise ning on aluseks teistele asjaõigust reguleerivatele seadustele

Tööstusomandi õiguskaitset reguleerivate seaduste ja nendega seonduvate seaduste muutmise seadus: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=724829&replstring=33>

Eestis võtab Patendiamet vastu tööstusomandi õiguskaitse taotlusi (kaubamärgi, patendi, kasuliku mudeli, tööstusdisaini, mikrolülituse topoloogia, geograafilise tähise), menetleb neid (sh publitseerib), väljastab tööstusomandi õiguskaitse dokumente. Patendiamet peab Eestis tööstusomandi objektide kohta riiklikke registreid ja teeb nendest tasulisi väljavõtteid.

4.5. Piraatlus

Piraatkoopia on selline koopia teosest, mille valmistamiseks või kasutamiseks ei ole autor või õiguste valdaja andnud vastavat luba ega nõusolekut. Tegemist on teose ebaseadusliku koopiaga.

See koopia võib olla väljendatud ükskõik millises vormis – näiteks materiaalses vormis või tarkvara puhul ka arvutis elektroonilises vormis.

Piraatlusega tegeletakse, sest see on tulus ja lihtne. Väikeste kulutustega on võimalik teenida superkasumit. Kuivõrd tegemist on ebaseadusliku kaubandusega, siis on täiesti loomulik, et sellist äritegevust ei kajastata ametlikus aruandluses, deklaratsioonides, mistõttu puudub ka kohustus maksta riigi või kohalikke makse.

Piraatluse tagajärjeks võib olla kriminaal-, haldus- või tsiviilvastutus. Karistust ei pruugi kanda mitte ainult piraatkauba tootjad ja müüjad, vaid ka kasutajad. Juriidiliste isikute puhul võib karistusseadustiku alusel rakendada rahatrahvi, mis võib ulatuda kuni pool miljoni kroonini. Lisaks sellele on kohtutel õigus ära võtta tehnilised vahendid, seadmed, mida kasutati õigustrikkuva käitumise toimepanemiseks.

Eesti Vabariigi liitumisel Euroopa Liiduga, aga samuti pärast liitumist Maailma Kaubandusorganisatsiooniga (WTO, mille liige on Eesti alates 1999. aasta lõpust) on riigi ees mitmeid ülesandeid ja kohustusi seoses kogu intellektuaalse omandi kaitset puudutava seadusandluse vastavusse viimisega Euroopa Liidu direktiividega ning rahvusvaheliste lepingute tingimustega nagu ka seaduste täitmise kontrollimise ja tagamisega.

Esimesed sammud sellel teel on tehtud. On muudetud oluliselt autoriõiguse seadust, haldusõiguserikkumiste seadustikku, kriminaalkodeksit, tarbijakaitseseadust ja tolliseadust, eesmärgiga oluliselt kergendada piraatluse vastase võitluse läbiviimist Eestis.

Politsei on kogu vabariigis teostanud reide nii autoriõiguste kui ka teiste intellektuaalse omandiga seotud õiguste rikkumise kindlaks tegemiseks. Tolliametnikud omakorda on tugevdanud kontrolli intellektuaalse omandiga seotud õiguserikkumiste tuvastamiseks piiril.

5. Riigiabi

Riigiabi valdkonda reguleerivad Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklid 87-89 ja nende põhjal väljatöötatud määrused, juhised, raamdokumendid ja teatised.

Asutamislepingu artiklis 87 ei anta riigiabi definitsiooni, vaid sätestatakse neli tingimust, mis peavad olema kõik üheaegselt täidetud, et abi oleks käsitav riigiabina. Tingimused, milliste üheaegse täitmise korral antav abi on käsitletav riigiabina:

- abi avaldab ettevõtjale soodustavat mõju (ei ole kättesaadav tavalistel turutingimustel) st abi annab eelise selle saajale, mis puudub abi saaja konkurentidel,
- abi tuleb riigilt (riiklikest vahenditest). Tulenevalt Euroopa Kohtu praktikast võib riigiabiks lugeda ka kohalike omavalitsuste ja nende liitude poolt antud abi. Abi tuleb riigi ressurssidest, kuid tegelikkuses võib olla antud riigi enda või mõne vahendusorgani poolt, kes tegutseb temale antud volituste alusel,
- abi soodustab konkreetseid ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist. Niikaua kui toetusmeetmed ei soodusta kindlat piirkonda või majandusharu, ei loeta neid meetmeid riigiabiks (üldine meede);
- abi moonutab või võib moonutada (kahjustada) konkurentsi, avaldab mõju liikmesriikide vahelisele kaubandusele.

Veel sätestatakse artiklis 87, et riigiabi on ühisturuga põhimõtteliselt kokkusobimatu. Samas loetakse aga ka terve rida erandeid riigiabi keelustava põhimõtte suhtes. Vastavalt artiklile 88 on riigiabi järelevalve ülesanne pandud Euroopa Komisjonile, sama artikkel kohustab liikmesriike Euroopa Komisjonile oma kõigist riigiabi andmise kavadest ette teatama.

Alates 1. maist 2004 kuulub riigiabi valdkond Euroopa Liidu ainupädevusse. EL riigiabialane regulatsioon kohaldub Eestile otse ja riigiabi järelevalvet teostab Euroopa Komisjon. Konkurentsiseaduse riigiabi käsitlev peatükki (ptk 6) on muudetud ning riigiabi andmise eritingimusi sätestavad Vabariigi Valitsuse ja rahandusministri riigiabi määrused on kehtetud.

Alates 1.maist 2004 tuleb riigiabi andmise luba taotleda Euroopa Komisjonilt. Liitumisjärgselt kehtivad riigiabi andmise loa taotluste esitamise, riigiabi grupieranditest teatamise ja riigiabi aruandluse esitamise protseduurireeglid on sätestatud konkurentsiseaduse riigiabi peatükis.

Konkurentsiseadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=782641>

Riigiabi kohta vaata lähemalt Rahandusministeeriumi kodulehelt:

<http://www.fin.ee/?id=4564&PHPSESSID=afa2f25c320559b932a5e5c0679ea082>

5.1. Euroopa Liidu regionaalpoliitika

Euroopa Liidu liikmena osaleb Eesti aktiivselt EL regionaalpoliitikas. Regionaalpoliitika arendamiseks saab Eesti järgnevatel aastatel toetust EL struktuurifondidest, milleks on:

- Euroopa Regionaalarengu Fond (ERDF), mis toetab majandusarengut ja uute töökohtade loomist;
- Euroopa Sotsiaalfond (ESF), mis aitab tõsta tööhõivet läbi inimressursi arendamise;
- Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi arendussektsioon (EAGGF), mis toetab nii põllumajanduse kui ka maaelu ümberkorraldamist;
- Kalanduse Arendusrahastu (FIFG), mis on suunatud lahendama kalanduse valdkonna struktuurseid probleeme.

Euroopa Liidu struktuurifondid avanesid Eesti jaoks 2004. aastal esmakordselt. Regionaalpoliitika fondide abil aidatakse järele vähem arenenud regioone Euroopa Liidus. Seni sai Eesti regionaalarengu toetust EL liitumiseelsetest programmidest nagu näiteks Phare, ISPA, Sapard.

5.2. Struktuuritoetused Eestis

Toetust struktuurifondidest rahastatavatest programmidest saab taotleda Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusest (EAS) ja Tööturuametist (TTA), aga samuti ka Haridus- ja teadusministeeriumist, Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutusest Innove ning PRIAst.

Vaata lähemalt Struktuurifondide kodulehelt: <http://www.struktuurifondid.ee/?id=1242>

Struktuuritoetuse andmise ettevalmistamise ja taotluste menetlemise alused, struktuuritoetuse andmise ja kasutamise seotud subjektide õigused ja kohustused ning riikliku järelevalve korra sätestab **Struktuuritoetuse seadus** <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=688575>

Struktuuritoetus selle seaduse mõistes on riigi poolt antav rahaline abi, mida kaasrahastatakse Euroopa Liidu struktuurifondidest, sealhulgas Euroopa Ühenduse algatuste *Interreg* ja *Equal* raames, ja Ühtekuuluvusfondist.

Struktuuritoetuse kasutamise tingimused kooskõlastab Vabariigi Valitsus Euroopa Komisjoniga ning kehtestab need järgmise õigusaktiga: Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006. Riiklik arengukava (RAK) on EL liikmesriigi valitsuse poolt Euroopa Komisjonile esitatav arengu-dokument, mis sisaldab toetust vajavate prioriteetsete valdkondade üksikasjalikku kirjeldust.

Määrus „**Riikliku arengukava meetme 1.1 „Tööjõu paindlikkust, toimetulekut ja elukestvat õpet tagav ning kõigile kättesaadav haridussüsteem“ toetuse andmise tingimused:**

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=788957>

Meetme üldeesmärk on inimressursi arendamine ja konkurentsivõime suurendamine tööturul haridus- ja koolitussüsteemi täiustamise, elukestvaks õppeks vajaliku keskkonna loomise ning koolituse pakkumise kaudu.

Meetme spetsiifilised eesmärgid on: õppe kvaliteedi tagamine, võrdsete võimaluste loomine hariduse omandamiseks, tingimuste loomine ja võimaluste pakkumine elukestvaks õppeks.

Vaata täpsemalt: <http://www.innove.ee/ee/?p=2&op=page&pID=88>

Määrus **“Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006“** meetme nr 1.2 „Inimressursi arendamine ettevõtete majandusliku konkurentsivõime suurendamiseks“ osa „Koolitustoetus“ tingimused: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=772304>

Meetme eesmärgiks on toetada ettevõtjate ja ettevõtetes töötavate inimeste täiendus- ja ümberõpet, et säilitada ja tõsta töötajate konkurentsivõimet tööturul, arendada ettevõtlikkust, luua tingimused uute töökohtade tekkeks ning suurendada inimeste võimekust teadus- ja arendustegevuse ning tehnoloogia arendamise valdkonnas.

Vaata täpsemalt: <http://www.eas.ee/?id=922>

Määrus „**Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtse programmdokumendi aastateks 2004–2006“** meetme 1.3 „Võrdsed võimalused tööturul“ tingimused ja toetuse seire läbiviimise eeskiri:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=779038>

Toetuse andmise eesmärgid on: integreerida kiiremini ja ulatuslikumalt tööturule töötajaid, kes on saanud koondamisteate, võimaldada riskirühmadele paremat ligipääsu tööturule, tõsta tööturuteenuste tulemuslikkust ja kvaliteeti.

Vaata täpsemalt: <http://213.184.49.171/esftta/>

Määrus **”Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006”** meetme nr 2.1 «Ettevõtete arengu toetamine» osa **Alustavate ettevõtjate starditoetus”** tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=737299>

Meetme eesmärgiks on suurendada väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate tekke-, ellujäämis- ja arenguvõimalusi, parandades ligipääsu finantseerimisele.

Meetme raames toetatakse järgmisi tegevusi: projekti teostamiseks vajaliku materiaalse põhivara soetamine, projekti teostamiseks vajaliku tootmis- või teenindushoone renoveerimine ja rajatiste ehitamine.

Vaata täpsemalt: <http://www.eas.ee/?id=677>

Määrus **”Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006”** meetme nr 2.1 **”Ettevõtete arengu toetamine”** osa **”Nõustamistoetus”** tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=737333>

Meetme eesmärgiks on toetada ettevõtjate kasvu ja uute töökohtade loomist, pakkudes ettevõtlikeks vajalikku oskusteavet ja aidates ettevõtjaid uute turgude leidmisel.

Meetme raames toetatakse nõustamisteenuse kasutamist nt järgmistel teemadel: äriplaani koostamine, finantsplaani koostamine, kvaliteedijuhtimine, turu- ja turundusuuringud, tasuvusuuringud, patendiuuringud, tootmis- ja tehnoloogiaalane nõustamine jne.

Vaata täpsemalt: <http://www.eas.ee/?id=926>

Määrus **”Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006”** meetme 2.1 **”Ettevõtete arengu toetamine”** osa **”Ekspordiplaani programm”** tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=769060>

Meetme eesmärgiks on toetada ettevõtjate kasvu ja uute töökohtade loomist, pakkudes ettevõtlikeks vajalikku oskusteavet ja aidates ettevõtjaid uute turgude leidmisel.

Meetme raames on taotlejal võimalik taotleda toetust ekspordiplaani koostamiseks või ekspordiplaani elluviimiseks.

Ekspordiplaani elluviimise toetuse raames toetatakse järgmisi tegevusi: konsultatsiooniteenuse ostmise ekspordiplaani elluviimiseks, välismessidel osalemine, välisturu uuringute teostamine, välisturgude külastamine, sihtturul toimuvatel ettevõtjatevahelistel kontaktüritustel osalemine, sihtturule suunatud turundusürituste korraldamine, sihtturule suunatud reklaammaterjalide valmistamine.

Vaata täpsemalt: <http://www.eas.ee/?id=815>

Määrus "Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006" meetme nr 2.2 "Ettevõtluse infrastruktuuri arendamise toetamine" osa tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=737152>

Meetme eesmärgiks on parandada olemasolevate ettevõtjate tegevuskeskkonda, toetades vajaliku ettevõtluse infrastruktuuri ja kaasaegse infrastruktuuriga varustatud tööstuskinnisvara loomist. Meetme raames toetatakse ettevõtja majandustegevuseks vajaliku tehnilise infrastruktuuri ehitamist, mis on seotud tehnilise infrastruktuuri kitsaskoha likvideerimisega.

Vaata täpsemalt: <http://www.eas.ee/?id=814>

Määrus „Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006“ meetme nr 2.3 „Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni edendamine“ osa „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine“ tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=737196>

Meetme eesmärgiks on ettevõtete konkurentsivõime kasv läbi uute või täiustatud toodete, teenuste, tehnoloogiate või protsesside arendamise.

Meetme raames toetatakse järgmisi tegevusi: ettevõtja rakendusürituste või tootearenduse läbiviimine, teadus- ja arendusürituste rakendusürituste läbiviimine, tootearenduse eeluuringu läbiviimine.

Vaata täpsemalt: <http://www.eas.ee/?id=837>

Meetme nr 2.3 „Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni edendamine“ osa "Innovatsiooni teadlikkuse toetamine" tingimused on käesoleval hetkel veel koostamisel.

Meetme eesmärk on Eesti ettevõtete konkurentsivõime tõstmine läbi innovatsioonivõimekuse kasvule kaasaitamise ning seda toetavate eelduste loomine ja hoiakute kujundamine ühiskonnas tervikuna.

Ettevõtete innovatsioonivõimekus ei sõltu vaid ettevõtetest endast vaid suures osas ka nende tegevuskeskkonnast - alates inimressursi kvaliteedist ja teadlaste koostöövalmidusest ning lõpetades riikliku maksupoliitikaga. Seoses sellega on ettevõtete innovatsioonivõimekuse tõstmiseks vajalik tösta ka teiste ühiskonna gruppide innovatsiooniteadlikkust.

Vaata: <http://www.eas.ee/?id=834>

Määrus "Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006" meetme nr 2.3 "Teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni edendamine" osa "Spinno programm" tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=752152>

Meetme eesmärgiks on suurendada ettevõtlussektori ning teadus- ja arendusürituste vahelist koostööd, tugevdada teadus- ja arendusürituste võimet sellises koostöös osaleda ja innovatsiooniprotsessi juhtida.

Vaata täpsemalt: <http://www.eas.ee/?id=912>

Määrus "Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006" meetme 3.3 „Majandustegevuse mitmekehtestamine maapiirkonnas“ tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=787544>

Meetme üldeesmärk on suurendada küla, alevi ja aleviku territooriumil elavate isikute tööhõivet ja tulutaset maatlevõtluse arendamise kaudu. Meetme spetsiifilised eesmärgid on: toetada tegevusi, mille eesmärk on säilitada või luua maapiirkonnas mittepõllumajanduslikes väikeettevõtetes töökohti, kohaliku tooraine kasutamisele või teenuste osutamisele suunatud väikeettevõtete arendamine maapiirkonnas.

Vaata lähemalt: http://www.pria.ee/riiklikud_toetused/maapiirkonnas_majand/

Määrus "Riikliku arengukava 4. prioriteedi "Infrastruktuur ja kohalik areng" meetme 4.2 "Keskkonnaalase infrastruktuuri arendamine" toetuse andmise tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=777252>

Meetme üldine eesmärk on keskkonnaseisundi parandamine.

Vaata täpsemalt: <http://www.envir.ee/investeeringud/toukefondid.html>

Määrus "Riikliku arengukava meetme 4.3 "Kutse- ja kõrghariduse ning seda toetava infrastruktuuri kaasajastamine" toetuse andmise tingimused:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=758957>

Meetme spetsiifilised eesmärgid on: nüüdisaegse õppe- ja teadustööd soodustava keskkonna loomine kutsekeskharidust ja kõrgharidust omandada võimaldavates õppeasutustes, kvaliteetset õpet toetava õppetöö ja teadustöö tehnilise baasi väljaarendamine, sh arvutite ja Internetiühenduse kättesaadavaks tegemine ning Interneti-põhiste teenuste laiendamine, noorte tööturule asumist soodustavate infrastruktuuride väljaarendamine.

Vaata täpsemalt: <http://www.innove.ee/ee/?p=2&op=page&pID=89>

Meetmeid, mille kaudu on võimalik taotleda toetusi, on teisigi. Siinkohal ei hakka neid meeteid välja tooma, kuna ei puuduta rõiva- ja tekstiiliettevõtteid.

5.3. Riigihanked

Riigihange on asjade ostmine, ehitustööde ja teenuste tellimine, ehitustöö kontsessioonide andmine ning ideelahenduste tellimine. Samuti ka asjade ostmine järelmaksuga, asjade üürimine, rentimine ja liisimine kas asja omandamise õigusega või ilma.

2004. aasta alguses jõustusid riigihangete seaduse kui ka alamaktide täiendused ja muudatused, samuti võeti kasutusele Euroopa Liidu dokumendivormidel põhinev uus riiklik riigihangete register: <http://register.rha.gov.ee/index.jsp?pageID=0>

Registri pidamise eesmärgiks ja põhiülesandeks on riigihangete alase teabe koondamine, hoidmine ja avalikustamine. Kogu registrisse kantud informatsioon on avalik ja kättesaadav kõigile, kes on huvitatud riigihangetes osalemisest. Selleks, et omanda võimalust sisestada registrisse oma eelteade, riigihanketeade, pakkumise kutse või mõni muu dokument, peab ostja ennast registris registreerima.

Riigihangete seadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=782689> sätestab riigihangete teostamise korra, riigihangetega seotud subjektide õigused ja kohustused ning vastutuse seaduse rikkumise eest, samuti riikliku järelevalve teostamise korra, eesmärgiga edendada konkurentsi ning tagada riigihangete läbipaistvus ja pakkumismenetluses osalejate võrdne kohtlemine.

Riigihangete Amet, mis on sillaks riigihangete teostajate (ostjate) ning firmade (pakkujate) vahel, on välja pandud kogu info, mis võiks pakkuda huvi mõlemale poolele: www.rha.gov.ee

1. maist 2004 sai Eesti Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) riigihankelepingu osaliseks GPA (*Agreement on Government Procurement*). GPA on osade WTO liikmete vahel sõlmitud leping, mis tagab oma liikmete ettevõtjatele võimaluse osaleda võrdsetel alustel kõigi teiste lepinguga ühinenud riikide riigihankekonkurssidel.

Vaata ka: http://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/memobs_e.htm

Samas on seoses WTO riigihankelepingu ühinemisega ka Eesti riigiasutustel ja teistel ostjatel 2004. aasta maist kohustus võrdsetel alustel käsitleda teiste Riigihankelepingu osalistest riikidest pärinevate ettevõtjate pakkumisi.

Nimekiri Eesti ostjatest ja ostjate kategooriatest, kellele kohaldub WTO riigihankeleping, on toodud Riigihangete Ameti koduleheküljel:

http://www.rha.gov.ee/?nav_PeaLink=YldInf&nav_AlaLink=4&PHPSESSID=ff09919af5e5436ec53bee73859015ed

Euroopa Liidu riigihanked:

<http://ted.publications.eu.int/official/Exec?Template=TED/home&DataFlow=XMLRead.dfl&Path=staticDefault.xml&Lang=ET>

Asjaõigusseadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=751823>

Asjaõigusseadus sätestab asjaõigused, nende sisu, tekkimise ja lõppemise ning on aluseks teistele asjaõigust reguleerivatele seadustele. Asjaõigused on omand (omandiõigus) ja piiratud asjaõigused: servituudid, reaalkoormatised, hoonestusõigus, ostueesõigus ja pandiõigus.

Võlaõigusseadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=751880>

Selle seaduse üldosas sätestatud kohaldatakse kõikidele võlaõigusseaduses või muudes seadustes nimetatud lepingutele, muu hulgas töölepingule, ja muudele mitmepoolsetele tehingutele, samuti lepingutele, mida ei ole küll seaduses nimetatud, kuid mis ei ole seaduse sisu ja mõttega vastuolus, samuti võlasuhetele, mis ei ole tekkinud lepingust

Pankrotiseadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=751863>

Pankrotimenetluse kaudu rahuldatakse võlausaldajate nõuded võlgniku vara arvel selles seaduses ettenähtud korras võlgniku vara võõrandamise või võlgniku ettevõtte tervendamise kaudu.

Riigivaraseadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=737949>

Riigivaraseadus määrab kindlaks riigi omandis oleva vara valitsejad ning riigivara valitsemise alused. Riigivara on riigile kuuluv kinnis- ja vallasvara, s.o asjad ning rahaliselt hinnatavad õigused ja kohustused.

Riigikontrolli seadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=693361>

See seadus määrab kindlaks Riigikontrolli korralduse ja tegevuse alused. Riigikontroll on oma tegevuses sõltumatu majanduskontrolli teostav riigiorgan. Riigikontrolli tegevuse eesmärk on majanduskontrolli kaudu anda Riigikogule ja avalikkusele kindlustunne, et avaliku sektori vahendeid kasutatakse seaduslikult ning tulemuslikult.

Riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seadus

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=737973>

See seadus sätestab Eesti Vabariigi aktsionärina, osanikuna, asutajana või liikmena aktsiaseltsides, osahingutes, sihtasutustes või mittetulundusühingutes osalemise korra ning riigi osalusega eraõiguslike juriidiliste isikute ja nende tegevuse erisused.

Kasulikke linke:

EL Siseturu Strateegia: prioriteedid 2003-2006

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&type_doc=COMfinal&an_doc=2003&nu_doc=0238&lg=EN

Valitsuse Euroopa Liidu poliitika 2004-2006 <http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=762541>
Euroopa majanduspiirkonna leping <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=754031>

Vastastikuse mõistmise memorandum Euroopa Ühenduse ja Eesti Vabariigi vahel Eesti ühinemise kohta Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse kuuenda mitmeaastase raamprogrammiga, mille eesmärk on toetada Euroopa teadusruumi loomist ja innovatsiooni (2002–2006)
<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=225584>

Intellektuaalomandi õiguste kaubandusasppektide leping
<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=79299>

Euroopa Liidu veebileht <http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/s70000.htm>

WTO veebileht <http://www.wto.org/>

Riigihangete seadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=782689>

Kaubandustegevuse seadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=715219>

Karistusseadustik <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=782663>

Riigihangete Amet <http://www.rha.gov.ee/pealeht.php>

Ülevaate koostas:

Anželika Mullaste
Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit

Tartu mnt 63, 10115 Tallinn

Tel 611 5567

Faks 611 5568

E-post: info@textile.ee

<http://www.textile.ee>

© Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit